

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

(назва, факультету)

КАФЕДРА фінансів, банківської справи та страхування

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з навчально-виховної роботи

Віталій БОЯРЧУК

“ _____ ” _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та

фондовий ринок

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

Львів 2024

Робоча програма «Фінансовий менеджмент»
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Розробник: Оксана Рубай, к.е.н., доцент
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від “12” серпня 2024 року № 1

Завідувачка кафедри, к.е.н., доцент

_____ (підпис) (Оксана Грицина)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії (ради) факультету управління, економіки та права ЛНУП

Протокол від “29” серпня 2024 року № 1

Голова методичної комісії к.е.н., доцент

_____ (підпис) (Володимир КОВАЛІВ)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва)

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
(шифр і назва)

Характеристика навчальної дисципліни:

Нормативна

Кількість кредитів - 5

Загальна кількість годин – 150

Індивідуальне науково-дослідне завдання курсорова робота
(назва)

Вид контролю: екзамен

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 4

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної кількості годин становить (%):

для денної форми навчання – 23

для заочної форми навчання – 17

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту.

Сутність, мета і задачі фінансового менеджменту. Об'єкт і суб'єкт фінансового менеджменту. Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Функції і механізм фінансового менеджменту. Міжнародний фінансовий менеджмент

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту. Роль інформації в прийнятті фінансових рішень.

Організаційне та інформаційне забезпечення процесу управління фінансами. Процес формування та реалізації фінансової стратегії та фінансової політики підприємства. Поняття та вимоги до фінансової звітності. Основні користувачі фінансової інформації. Роль інформації в прийнятті управлінських рішень.

Тема 3. Управління грошовими потоками підприємства.

Поняття, види та значення грошових потоків для підприємства. Аналіз грошових потоків. Управління грошовими потоками.

Тема 4. Вартість грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.

Вартість грошей і час. Методи визначення та інструментарій у фінансових розрахунках щодо майбутньої і теперішньої вартості грошей. Рентні платежі та їх оцінка. Інфляція і її вплив на вартість грошей. Фінансовий ризик та його вплив на вартість грошей.

Тема 5. Управління прибутком.

Прибуток як фінансова категорія. Механізм формування і розподілу прибутку. Чинники формування прибутку та важелі управління ним. Операційний аналіз на підприємстві. Управління прибутком.

Тема 6. Управління активами.

Сутність активів і принципи їх формування. Управління оборотними активами: управління грошовими активами; управління запасами; управління дебіторською заборгованістю; управління фінансуванням оборотних активів. Нормування як метод оптимізації. Управління поза обіговими активами.

Тема 7. Вартість та оптимізація структури капіталу.

Поняття та складові капіталу. Управління власним капіталом. Управління позиченим капіталом. Фінансовий леверидж, його суть і значення. Вартість та оптимізація структури капіталу.

Тема 8. Управління інвестиціями.

Сутність і класифікація інвестицій. Управління реальними інвестиціями. Управління фінансовими інвестиціями. Види інвестиційних проектів та вимоги до їх розробки. Місце і значення інвестиційної діяльності в бізнесовій діяльності.

Тема 9. Управління фінансовими ризиками.

Економічний зміст, поняття і система фінансових ризиків. Управління фінансовими ризиками. Оцінка фінансових ризиків. Методи нейтралізації фінансових ризиків. Страхування ризиків.

Тема 10. Оцінка фінансового стану та фінансове планування діяльності.

Система оцінки фінансового стану. Аналіз основних фінансових звітів. Складові бізнес-плану. Фінансове прогнозування і планування діяльності суб'єкта господарювання.

Тема 11. Фінансовий менеджмент в страхових організаціях.

Необхідність і сутність страхового менеджменту. Роль управління в страховій діяльності. Цілі (загальні (економічні), специфічні (соціальні)) і завдання страхового менеджменту. Функції страхового менеджменту (планування, організація, мотивація і контроль). Система правового регулювання страхової діяльності. Страхування військових ризиків.

Тема 12. Антикризове фінансове управління.

Поняття банкрутства та його правове забезпечення. Діагностика банкрутства. Методи прогнозування банкрутства. Внутрішні механізми стабілізації банкрутства. Фінансова стабілізація суб'єкта господарювання при загрозі банкрутства. Сутність та основні елементи антикризового управління.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Рік підготовки 1 Семестр 2						Рік підготовки 1 Семестр 2					
Тема 1	6	1	1			4	6	0,5	0,5			5
Тема 2	6	1	1			4	6	0,5	0,5			5
Тема 3	6	1	1			4	6	0,5	0,5			5
Тема 4	6	1	1			4	6	0,5	0,5			5
Тема 5	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 6	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 7	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 8	6	1	1			4	6	0,5	1			4,5
Тема 9	6	1	1			4	6	0,5	1			4,5
Тема 10	6	1	1			4	6	0,5	1			4,5
Тема 11	7	1	1			5	7	1	1			5
Тема 12	11	2	2			7	11	0,5	1			9,5
Разом	90	16	16			58	90	8	10			72
Індивідуальні завдання												
Курсова робота	30					30	30					30
Усього годин	150	16	16			30	150	8	10			72

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	1
2	Система забезпечення фінансового менеджменту. Роль інформації в прийнятті фінансових рішень.	1
3	Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання	1
4	Вартість грошей в часі та її використання у фінансових розрахунках	1
5	Управління прибутком	2
6	Управління активами	2
7	Вартість і оптимізація структури капіталу	2
8	Управління інвестиційною діяльністю суб'єкта господарювання	1
9	Управління фінансовими ризиками	1
10	Оцінка фінансового стану та фінансове планування діяльності	1
11	Фінансовий менеджмент в страхових організаціях	1
12	Банкрутство й антикризове фінансове управління.	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва питань
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення фінансового менеджменту як науки. 2. Специфіка наукового пізнання: біхевіористичний аспект. 3. Місце фінансового менеджменту в організаційній структурі суб'єкта господарювання. 4. Значення фінансової стратегії в системі управління фінансами суб'єкта господарювання. 5. Фінансовий механізм як система управління фінансовою діяльністю суб'єкта господарювання. 6. Міжнародний фінансовий менеджмент.
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості організації фінансового менеджменту суб'єкта господарювання. 2. Джерела та види інформації. 3. Поняття та форми інформації. Класифікація управлінських рішень. 4. Функціональна побудова центрів управління. 5. Банківські кредити, облігації суб'єкта господарювання 6. Інші форми фінансування господарської діяльності суб'єкта господарювання
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні принципи управління грошовими потоками суб'єкта господарювання. 2. Методи оцінки грошових потоків. 3. Розкрийте суть оптимізації грошових потоків. 4. Охарактеризуйте чинники, які впливають на формування грошових потоків суб'єкта господарювання.
4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте суть теорії вартості грошей у часі. 2. Охарактеризуйте чинники, що визначають зміну вартості грошей у часі. 3. Назвіть можливі напрями застосування концепції вартості грошей у часі. 4. Методи визначення вартості грошової одиниці.
5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прибуток як фінансова категорія. 2. Процес формування прибутку суб'єкта господарювання. 3. Грошовий обіг суб'єкта господарювання. 4. Особливості дивідендної політики на підприємстві.
6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кругообіг оборотного капіталу. 2. Основні підходи до фінансування активів. 3. Причини, які зумовлюють необхідність нормування? 4. Кредитна політика суб'єкта господарювання.

7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Переваги та недоліки власного та позикового капіталу? 2. Які функції виконує власний капітал? 3. Що показує середньозважена та гранична вартість капіталу? 4. У чому полягає ефект фінансового левериджа? 5. Які чинники впливають на фінансову структуру капіталу суб'єкта господарювання? 6. Яким чином структура капіталу впливає на ринкову вартість суб'єкта господарювання?
8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке інвестиційний портфель? 2. У чому полягають особливості реального інвестування? 3. Які показники характеризують ефективність інвестицій? 4. За рахунок яких джерел формуються інвестиційні ресурси?
9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Які чинники зумовлюють систематичні та несистематичні ризики? 2. Методи якісного та кількісного аналізу ризиків? 3. У чому полягає основна відмінність профілактики та страхування ризиків? 4. З чим пов'язане страхування фінансових ризиків? 5. Основні методи нейтралізації ризиків?
10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види фінансових звітів та їх характеристика. 2. Методичні підходи до оцінки фінансових звітів. 3. Вимоги до фінансової інформації. 4. Процес систематизації інформації. 5. Інформаційні системи управління. Захист інформації. 6. Методи аналізу фінансових звітів.
11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Суть фінансового менеджменту в страхуванні. 2. Основні цілі та функції фінансового менеджменту в страхуванні. 3. Види страхування, страхові ризики, страхові послуги. 4. Інвестиційна діяльність страхових компаній. 5. Військові ризики та їх страхування.
12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Причини виникнення кризових ситуацій? 2. Зовнішні чинники виникнення кризових ситуацій і банкрутства. 3. Внутрішні чинники виникнення кризових ситуацій і банкрутства. 4. Процедура визнання підприємства банкрутом.

6. Індивідуальні завдання

Тема(и) курсових робіт, завдання

1. Організація фінансового менеджменту суб'єкта господарювання.
2. Фінансове управління активами суб'єкта господарювання.
3. Організація управління оборотними активами суб'єкта господарювання.
4. Фінансове управління капіталом суб'єкта господарювання.
5. Фінансове управління інвестиціями та шляхи його вдосконалення.
6. Фінансове управління грошовими потоками та шляхи його вдосконалення.
7. Фінансовий менеджмент формування і використання прибутку та шляхи його покращення.
8. Оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання та шляхи його покращення.
9. Управління фінансовими ризиками.
10. Оцінка фінансових результатів та шляхи підвищення ефективності управління фінансовими засобами.
11. Антикризове фінансове управління.
12. Фінансова стійкість і платоспроможність суб'єкта господарювання та шляхи їх зміцнення.
13. Фінансове управління власним капіталом суб'єкта господарювання та його вдосконалення.
14. Управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання.
15. Внутрігосподарське фінансове планування та шляхи його покращення.
16. Управління дебіторською заборгованістю підприємства.
17. Управління фінансовим потенціалом суб'єкта господарювання.
18. Управління фінансовою безпекою підприємства.
19. Фінансова реструктуризація на підприємстві.
20. Фінансова рівновага на підприємстві та форми її забезпечення.
21. Фінансове планування у системі фінансового менеджменту підприємства.
22. Фінансовий менеджмент в акціонерних товариствах.
23. Фінансовий менеджмент у страхових компаніях.
24. Особливості менеджменту в банку.
25. Фінансова стратегія підприємства: сутність, методи розробки та управління реалізацією.

7. Методи навчання

1. Словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, обговорення.)

2. Наочні методи (ілюстрація, демонстрація, наочні матеріали)

3. Практичні методи: вправи, практичні роботи, реферати, самостійна робота, проектна діяльність)

8. Методи контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).

2. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка(економічні диктанти, вирішення задач та ситуаційних вправ, складання тез, підготовка різних відповідей, рефератів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо).

3. Практична перевірка (здійснення складання, налагодження, розробка документації, виконання практичної роботи, аналіз виробничої інформації, вирішення професійних завдань, ділові ігри і т. д.)

4. Стандартизований контроль (тести).

Види контролю: Поточний контроль, проміжний та семестровий контроль

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (разом 50балів)											Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	50 балів	100
4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	5		

T1, T2 ... T12 – теми

В умовах дистанційного навчання поточний і підсумковий контроль здійснюється з використанням інтернет-технологій різними шляхами комунікацій (зокрема, Zoom, Google Meet, Moodle).

10. Методичне забезпечення

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань у вигляді курсової роботи.

11. Рекомендована література

Базова

1. Вахович І.М. Фінансовий менеджмент та фінансовий інжиніринг бізнес-процесів: магістерський курс: навч. посіб. : в 2 т.Т. 1. Фінансовий менеджмент бізнес-процесів. Луцьк, 2015. 598 с.
2. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Васківська К. В., Сич О. А. – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
3. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук та ін. – Житомир : ЖНАЕУ, 2018. – 320 с.
4. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / за заг. редакцією д-ра екон. наук І.О. Школьник та канд. екон. наук В. М. Кремень [І. О. Школьник, В. М. Кремень, С. М. Козьменко та ін.]. – Суми, 2014. – 427 с.
5. Фінансовий менеджмент: підручник / А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Бабяк, М. Д. Білик та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 2-ге вид., перероб. – Київ: КНЕУ, 2017. – 534 с.
6. Фінансовий менеджмент: підручник / Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Ніпіаліді О. Ю. / за ред. Кнейслер О. В. – Тернопіль: Економічна думка, 2018. – 482 с. 6. Фінансовий менеджмент: елект. навч. посібник / І. А. Бігдан, Л. І. Лачкова, В. М. Лачкова, О. В. Жилиякова – Х.: ХДУХТ, 2017. – 197 с.

Додаткова

1. Брігхем Євхен. Основи фінансового менеджменту: Підручник. Пер. з англ. К.: КП «Вазак»». 1997.
  2. Зміни до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів». Бухгалтерський облік і аудит. 2010. №8. С.3-6.
  3. Журавльова І.В. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Харків: Вид ХНЕУ ім.. С.Кузнеця, 2017. 256 с.
  4. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. [Г.Г. Кірейцев, М.М. Александрова, С.В. Бардаш та ін.; за заг. ред. проф. Г.Г. Кірейцева]. К.: ЦУЛ, 2002. 496 с.
  5. Фінансовий менеджмент : підручник [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та інші; за заг. ред. проф. А. М. Поддєрьогіна]. К. : КНЕУ, 2005. 536с.
  6. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: Знання, 2006. 439 с.
- Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет з переліком сайтів:**
1. Бібліотека ЛНУП: м. Дубляни, вул. В.Великого, 1. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://lnup.edu.ua/>.
  2. Фінансовий менеджмент. Електронний ресурс. Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/NAUKMA/101/2014_T2/about
  3. Офіційний сайт Національного банку України Електронний ресурс. Режим доступу: www.bank.gov.ua
  4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України Електронний ресурс. Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
  5. Сайт бібліотеки ім.. Вернадського Електронний ресурс. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.